ארץ־ישראל מארק פאר די חלוצות אין א"י, שבת און זונטג, פעב. 8-9 אין פרץ זאל

אויפזיכט פרויען פיאנערן קלובן

זון אויפגאנג — 8.06.
זון אונטערגאנג — 5.18.

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנארע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאג

דאס אידישע וואָרט

THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער: קלאר און קיל

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

Vol. 20, No. 23. Winnipeg, Friday Jan. 31, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת אין ווינניפעג

פרייטאג ב' שבט, תר"ץ.

נייער באפעל פון סאָוועט רעגירונג א גרויסע ישועה פאר דעקלאסירטע

הערמאן בערנטשיין וועט פארטרעטן אמעריקע אין אלבאניע

(ספעציעל טעלעגראם צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

ניו־יארק, יאנוו. 3 (איטא). — הערמאן בערנשטיין האט אנגענומען, פרעזידענט הואווערס אנבאט צו ווערן דער אמעריקאנער געזאנדטער אין אלבאניע.

הערמאן בערנשטיין איז א באוואוסטער אידיש־ענגלישער זשורנאליסט, און ער איז געווען אויף דער ערשטער רעדאקטאר פון "טאג".

פאליטישער צוזאמען פון פועלי־ציון דעם חנוכאג

צוליב דעם עאס א צאל מיטגלידער פון דער פועלי־ציון פארטיי זיינען לעצטען זונטאג געווען פארנומען מיט דער הויז־צו־הויז־זאמלונג פאר די דעקלאסירטע. איז דער פאליטישער צוזאמען, וואס האט געזאלט דורכגעפירט ווערן דעם טאג, אפגעלייגט געווארן. דער צוזאמען וועט דורכגעפירט ווערן דעם זונטאג, פעב. 2טן.

צוויי אידישע פורלייט פארוואַרפן מיט שטיינער פון אראבער אין שכם

ירושלים, יאנוו. 31 (איטא). — צוויי אידישע פורלייט זיינען פארוואַרפן געווארן מיט שטיינער אין שכם, וואוהין זיי האבן געבראכט זייערע פורן מיט אראבישן. אראבישע פאליציסטן האבן זיך צוגעקוקט און האבן גאָרנישט ניט געטאן. צום סוף האבן זיך אבער אריינגעמישט בריטישע פאליציסטן און האבן געריטעט די פור־לייט פון א המון פון עטלאכע הונדערט מענשן.

נעזאנג פאראיין קאנצערט מארט 3טן

דער אידישער געזאנג פאראיין מאכט איצט פארבאריטונגען צו זיין יערלעכן קאנצערט, וואס וועט דורכגעפירט ווערן מארט 3טן (דאס פלאץ וועט שפעטער אנגעזאגט ווערן). א רייכע פראגראם פון נייע לידער וועט צוגעגרייט ווערן פאר דעם קאנצערט.

פריינטלאכע ארגאניזאציעס זיינען געבעטן צו האלטן פריי דעם אוונט.

איך. סטודענטן פאראיין טרעט צו צו ארבעט

דער היגער אידישער סטודענטן פאראיין, גערינדעט מיט דער הילף פון ליי־בוש לערער און דער אידישער קולטור געזעלשאפט, פאנגט איצט אן, נאך א רייע ארגאניזאציאנס פארזאמלונגען, זיין רעגלמעסיקע טעטיקייט.

דעם זונטאג, פעברואר 2טן, וועט דער פאראיין אנפאנגען א ברייטערע דיסקוסיע אויף דער טעמע: "וואס מיינט קולטור פאר א אידישן סטודענט". דר. וויקטאר וועט נעבן די איינלייטונג.

קומענדיקן זונטאג, פעברואר 9טן, וועט געפייערט ווערן די דערעפענונג פון אן איינגענעם קלוב וואס געפינט זיך אויף 816 מיין סטריט (פיפלס בוק סטאר) די פייערונג וועט זיך אנפאנגען פון 3 ביי־טאג.

דייטשער ריכטער פסק'נט, אז א דייטשער בירגער האט דאס פולע רעכט צו נעמען זיך דאס לעבן

בערלין, יאנוו. 31. — מען מאג זיך היינגען, דערמיט נקם'נען, פאר'סמ'ען, אריינ־שיסן זיך א קויל אין קערפער, א־ער זיך אנטאן א וועלכע עס איז אנדער מיתה משונה, און קיינער האט ניט קיין רעכט צו זאגן דעות דעם זעלבסטמער־דער — אזוי האט גע'פסק'נט א ריכטער אין א הינן בעריכט, ווען אן עלעקטרישע טראמוואי קאמפאני האט אנגעקלאגט א הינן הונגעריקן ארבעטסלאזן מוזיקער ווען ער האט געמאכט א פארזוך צו באַ־גיין זעלבסטמאָרד אונטערוואָרפנדיק זיך אונטערן טראמוואי.

די קאמפאני האט גע'טענה'ט אין געריכט אז דורך דעם וואס דער מוזיקער האט געמאכט א פארזוך צו באַגיין זעלבסטמאָרד, איז דער מאָטאָרמאן גע־ווען געצוואונגען צו אָפּשטעלן דעם טראם וואי, און דאס האט נאטירלאך פארורזאַכט אבער א פארשפעטיקונג וואס האט טראָמאַזירט פאר א שטיקל צייט דעם נאסן פארקער.

אין דייטשלאנד איז ניטא אזא געזעץ וואס פארבאט זעלבסטמאָרד, און דער עולם אין געריכט איז געווען ניינערציג צו וויסן צי האט א זעלבסטמערדער דאס רעכט צוליב זיין "פערזענלאכן פארגע־ניגן" אָפּשטעלן א באן אדער א טראַמ־וואי.

נאכדעם ווי דער ריכטער האט אויס־געהערט ביידע צדדים, האט ער געאור־טיילט אז קיינער האט ניט קיין רעכט אריינצומישן זיך אין פרעמדע ענינים און ער האט באפרייט דעם הונגעריקן מוזיקער פון דער קלאגע אויפ'ן סמך פון מאָמענטאלער משוגעת.

דער ריכטער האט געזאגט אז ניט פלוין איז דאס רעכט צו באַגיין זעלבסט־מאָרד בארעכטיקט, נאר א זעלבסטמער־דער האט דאס רעכט צושניטן ווערן פון א באן צו יעדער צייט ווען אים געפעלט, אפילו ווען ער זאל זיך דארפן דורכ'־גנב'ענען דורך דער אייזנבאן סטאנציע כדי ער זאל קאנען צוקומען צו די אייזנ־באן ליניעס.

פארט א פרייע לאנד!

הייגס א גרוס פון איי־ראפע פון ל. סינאל

5. סינגעל, נאציאנאלער סעקרעטאר פון אידיש נאציאנאלן ארבעטער פארבאנד, וועט היינט 8.30 אוונט, אין פרץ זאל, ריידן וועגן זיינע איינדרוקן פון אייראָ־פע. איינטריט איז פריי, און אלע זיינען איינגעלאדן.

א באנקעט לכבוד דעם נאסט ווערט דורכגעפירט מארגן (שבת), 9.30 אוונט, אין פרץ זאל. אלע זיינען איינגעלאדן, זונטאג, 2.30 בייטאג, וועט ער זיך באַ־טייליקן אין אן אלגעמיינער פארזאמלונג פון ביידע בראנשעס פון פארבאנד.

באפעל באציט זיך אויף געוועזענע הענדלער פון צענטראל רוסלאנד, אבער וועט האבן א ווירקונג אויך אויף אוקראינע און ווייס־רוסלאנד — דעקרעט איז א קלאפ פאר יעווסעק־ציע, וואס האט געזוכט אויסצוראטן געוועזענע הענדלער

(ספעציעלע טעלעגראמעס צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

מאסקווע, יאנוו. 31 (איטא). — דער "ציק" פרעזידיום האט היינט באשלאסן צוריקצוקערן צו טויזנטער אידישע געווע־זענע הענדלער זייער וואל־רעכט, — וואס דערמיט וועלן זיי ווידער קריגן די מע־לאכקייט אריינצוגיין אין די קאָלעקטיוון, ווערן מיטגלידער פון די קאָאָפּעראַטיוון, און ניט אויסגעשלאסן ווערן פון די אר־טעלן און לייד־קאסעס, און ניט ארויסגע־ווארפן ווערן פון די דירות.

דער דאזיקער העכסט וויכטיקער באַ־שלוס פונ'ם "ציק", וואס איז זייער א גרויסע ישועה פאר די דעקלאסירטע, איז א גוואלדיקער קלאפ פאר דער יעווסעקציע, וואס האט געזוכט אנצוואונדען א פאלי־טיק פון אויסראטונג קעגן די געוועזענע הענדלער, ווי קען: "קולאקעס".

דער אפיציעלער טעקסט פונ'ם דעקרעט לויטעט, אז צו די קאטעגאריעס וואס באַ־קומען צוריק זייערע וואל־רעכט זאלן באַ־לאנגען:

1. אידישע געוועזענע הענדלער, וואס האבן געהאט האנדלס דערלויבענישן פון ערשטער און צווייטער קאטעגאריע, מיי־נעריק נאסן־פערלער און קליינע קרעמער.

2. אידן וואס האבן זיך באטייליקט אין דעם בירגער קריג ווי פארטיזאנער.

3. אלע וואס האבן געדינט אין דער רויטער ארמיי.

4. פאטיליעס און יתומים פון דערמאר־טעטע אדער ערנסט פארוואונדעטע אין די פאָגראָמען.

5. אלע אזוי־גערופענע "לישענצי", וואס האבן קיינמאל ניט עקספלואטירט קיין געדונגענע ארבעטער און זיינען ניט גע־ווען קיין "בלי־קודש".

אט די אלע, לויטעט דער באפעל, דארף דערלויבט ווערן אריינצוטרעטן אין קאָ־לעקטיווע פארמס, מלאכה ארטעלן, ליי־קאסעס און קאָאָפּעראַטיוון.

דער באשלוס לויטעט אויף, אז מער אויסמערקזאמקייט דארף געשענקט ווערן צו די אידישע ארבעטסלאָזע בעל־מלא־כה'ס, און אלע מיטלען דארפן אנגעווענ־דעט ווערן צו דערמעגלאכן זיי צו פאר־אייניקן זיך מיט דער פראָדוקטיווער אר־בעטערשאפט. "אינדיווידועלע אידישע בעל־מלאכה'ס און זייערע פאמיליען מיט־גלידער זאלן אריינגענומען ווערן אין פאב־ריק און אינדוסטריעלע אונטערנעמונגען, אויב נאר זיי האבן קיינמאל ניט עקספלו־אטירט קיין געדונגענע ארבעטער," — לויטעט דער באשלוס.

דער "ציק" באשלוס באציט זיך בלויז די אידן וואס וואוינען אין צענטראל רוס־לאנד, אבער ער וועט אין גרויסע דאס הערויקע ווירקונג אויף אויף דער לאנג פון די דעקלאסירטע אידן אין אוקראינע און ווייס־רוסלאנד.

נעזעלשאפטלאכער קאלענדער

פרייטאג, יאנוואר 31

פארזאמלונג פון לינקע פוע"צ, 8.30 נ.מ., אין פרץ אינסטיטוט.

רבי הורוויץ: חומש מיט מפרשים, 8 אוונט אין מושב זקנים שול.

זונטאג, פעברואר 2

טיי פאר ת"ת באזאר ביי מרס. טשא־דיקער, 121 אייקינס סט., 3 ביז 12 נ.מ.

עפנטלאכער באנקעט לכבוד ניי־דער־ווייטע דירעקטאָרן פון מ. כ. קליניק, 7 אוו., אין קליניק. רבי רובינשטיין דערגער.

פארזאמלונג פון יונגע פראיין לינקע פוע"צ, 2.30 נ.מ., אין פרץ אינסטיטוט.

פארזעצונג פון הויז־צו־הויז זאמלונג פאר'ן פאלק געצייג קאמפיין.

"ברידזש" פון ליידיס אקז. בית־אברהם שול, ביי מרס. א. סילווער, 370 באראוס־עוועניו, 8 אוונט.

טאנץ פון ליידיס אקזילערי אין לינת־הצדק, 8.30 אוונט, אין פרץ־זאל.

פארזאמלונג פון ציון לאאן 10.30 פרי, אין תלמוד תורה זאל.

אפשייד־אוונט פון לייבאר ליג פאר ד. גאלדין, 8.30 אוונט, אין פריהייט־טעמפל.

מאנטאג, פעברואר 3

דר. ה. ד. קיטשען: "ווי אויסמיידן גוודער ביי קינ־דער", ביי מוטער־פאראין פון פרץ שול, 8.30 אוו., פונקט, אין שול.

"סילווער טי" פאר פאנד פאר דעקלא־סירטע, פון אינדעפענדענט פרי לאאן 8.30 אוונט, אין פרץ זאל.

"באָרד" מיטינג פון כנסת־ישראל סיס־טערהוד, 8.30 נ.מ., אין תלמוד תורה.

פארזאמלונג פון מוטער פאראין פון ת"ת, 8 אוונט, אין ת"ת.

דינסטאג, פעברואר 4

לייען־קרייז פון מוטער פאראין פון פרץ שול, 2.30 בייטאג, ביי מרס. י. אווערבאך 522 אלפרעד עווע.

דר. פערלמאן ביי פראפעסקער מענער און פרויען פאראין 8.30 אוו., אין פרץ אלסט. "די רוס. אידן און קאלאניזאציע"

פארזאמ. פון יונגע פרויען סיסטערהוד, 8.30 אוונט אין י. מ. ה. א. זאל

אלגעמיינע פארזאמלונג פון בנות־ציון 8 אוונט, אין ת"ת.

לעצטע טיי פאר ארץ־ישראל מארק ביי מרס. פיסקין, 515 אלפרעד עווע, 2—12.

מיטוואך, פעברואר 5

25־סענט טיי פון ליידיס אקז. מ. כ. קליניק, 8.30 אוו. אין י. מ. ה. א. זאל.

טיי און אינטערעסאנטע פארווייל־ונגען פאר'ן פאנד פאר די דעקלאסירטע, אין ראזלענד דענס נאדענס, פון 2.30 ביז 7 נ. מ., אויפזיכט פרויען קאמיטעט.

אלגעמ. פארזאמ. פון ליידיס אקזילערי רומ. היב. סיק, 8.30 אוונט אין ת"ת.

(שלוס אויף לעצטער זייט)

פראָפ. א. איינשטיין גיט פידל קאָנצערט פאר גרויסן עולם

(ספעציעל פאר "דאס אידישע וואָרט")

בערלין, יאנוו. 31 (איטא). — פראָפעס־סאר אלבערט איינשטיין האט דאָ גענעבן א פידל קאנצערט צו גונסטן פון דעם אי־דישן צדקה פאנד. ארום דריי טויזנט מענ־שען האבן אָנגעפאקט דעם גרעסטן אי־דישן טעמפל פון שטאט, וואו דער קאנ־צערט איז דורכגעפירט געווארן.

מיינינג בראָקערס ארעסטירט און זייערע געשעפטן ווערן אונטערזוכט

די רעגירונגען פון פארשיידענע פראָ־וינצן האבן אנגענומען ערנסטע מיטלען קלערער צו מאכן די לאגע אין דעם "מיי־נינג בראָקערדזש" געשעפט, אין וועלכן, ווי עס באקלאגן זיך א סך מענשן, עס ווערן באגאנגען געוויסע אירעגולאריטעטן און שווינדלעריין.

אויף דעם אנטשיידנסטן אופן האט גע־האנדלט דערווייל די רעגירונג פון אנטא־ריא. 9 פארשטייער פון אזעלעך פירמעס זיינען נעכטן ארעסטירט געווארן אין טאָ־רָאנטאָ אויפ' באפעל פונ'ם אטארני דזשענעראל, מ. פריים, אנגעקלאגט אמ־מייסטן אין קאָנספּיראציע צו באשווינד־לן. זיי זיינען ארויסגעלאָזן געווארן אויף 100 טויזנט דאָלאר ערבות יעדערער.

די פירמעס פארווירקלט אין די ארעסטן זיינען די פינף גרעסטע אין דעם מיינינג בראָקערעדזש געשעפט. זיי זיינען: ד. ס. פעטערסאן און קאָ.; א. ע. מויזי און קאָ.; סטאבי פארלאנג און קאָ.; סאלאוויי־מילס און קאָ.; און האמער ל. גיבסאן און קאָ.

אלע דאָקומענטן און ביכער פון די קאָמ־פאניס און זייערע באנק קאנטאָס זיינען פארהאלטן געווארן, און זייערע געשעפטן זיינען אזוי דערווייל אָפּגעשטעלט געווארן.

מר. פריים האט אבער געזאגט, אז די אינטערעסן פון זייערע סטאָק־קויפער וועלן באשיצט ווערן.

גלייכצייטיק עפנט זיך היינט אין קאָל־גארי דער פראָצעס פון אייזעק וו. סי. סאָ־לאוויי־מילס קאָ.

סטאבי פארלאנג און קאָ. פון טאָראָנטאָ און די פירמע מיט'ן זעלבן נאמען פון ווי־ניפעג האבן דערקלערט א פרייוויליקן "אסיינמענט".

די מאניטאָבער רעגירונג זוכט אונטער די געשעפטן פון אייניקע "בראָקערעדזש" פירמעס.

נעזערד לייקנט איטא באריכט וועגן נייער וועגדונג אין בירא־בידשאן

אויף אן אנפראגע פון ניו־יאָרקער אי־קאר קאָמיטעט אין מאָסקווע, וועגן דער אנומלדיקער איטא מעלדונג בנוגע דער נייער וועגדונג אין דער בירא־בידשאנער פאליטיק מצד דער סאָוועט־רעגירונג, איז דערהאלטן געווארן דער פאלגנדיקער ענט־פער דורך א ראָריא־גראם (מיר גיבן דאָ איבער דעם ענטפער וואָרט אין וואָרט לויט'ן צירקולאר פון איקאר הויפט קוואר־טיר, וואָס מיר האבן געקראָגן דורך דעם היגן איקאר):

"מאָסקווע, יאנוואר דעם 20טן. — די מעלדונג פון דער "איטא".

"אין פארבינדונג מיט א ספּעציעלער קאָמיסיע פאר בירא בידזשאן איז א ביישווייליקער איינפאל. די ארבעט אין בירא בידזשאן ווערט פארשטארקט. עס ווערט פארטגעזעצט די ארבעט אויסצו־טיילן בידזשאן אין א באזונדערן אר־מינטסראָיון קרייז, און די אָרגאניזא־ציע פון אן איינהייטלאכער פארוואל־טונג, אין הסכם מיט אייערע פארשלאגן (די פארשלאגן וואס זיינען נעמאכט גע־ווארן פון דער "איקאר" עקספערטן קאָ־מיסיע).

"אין לעצטן חודש זיינען קיין בירא ביי דזשאן אריבערגעשיקט געווארן 210 יונ־געלייט אויף טראקטאר קורסן און 90 סטאָליארעס איבערוואנדערער. מיר שיקן איצט אָפּ אהין 450 קורסאנטן פאר בוי ארבעט. אין פרייינג וועלן מיר אהין אריי־בערשיקן 700 איבערוואנדערער פאר לאנד ארבעט. פון קאָרעסטעער קרייץ (אוקראינע) זיינען אהין אריבערגעפאָרן 50 קוסטארן, מעבל ארבעטער. נייע אר־טען פון מעל ארבעטער ווערן ארגאַ־ניזירט אריבערצופאָרן אהין. עס האלט זיך אין ארגאניזירן א פאבריק צו בוי־ען וואגנס און ברישטשקעס. מ'פארלאנגט איצט 120 קוסטארן באנארעס.

"מיר טרעטן איצט צו אויפבויען 3 גרויסע קאָלעקטיווע ישובים. איינער פון זיי איז אין וואלדהיים וואָס וועט באַ־שטיין פון טויזנט פאמיליעס. עס ווערט אויך ארגאניזירט א גרויסע תבואה ווירט־שאפט, און א מילך אן גארטן ווירט־שאפט (דיירי און ווערדשטייבל).

"ס'האלט זיך אין אנטוויקלען דער אויפבוי פון א גרויסער האלץ פאבריק היינטיקטס יאָר, וואָס וועט באשעפטיקן פינף הונדערט ארבעטער. פאר דעם צוועק איז שוין באשטימט געווארן אכט טויזנט רובל.

"די גאנצע ארבעטס קראפט פאר די אלע אונטערנעמונגען ווערט ווערבירט לויט די אדרעסס פון "קאמזעט". (דאס הייסט, אז די גאנצע ארבעט וועט בדרך־כלל געפירט ווערן דורך די אידישע איבער־וואנדערער, וואָס רעגיסטרירן זיך ביים "קאמזעט").

"סזיינען פאראן נאך ווייטערע גרויסע פלענער, וואָס זייער אנטוויקלונג ווערט אָפּגעהאלטן צוליב דעם מאנגל אין מיט־לען אויף איינצוקויפן די נויטיקע מא־שינען און מאכשירים, וואָס דארפן גע־בראכט ווערן פון אויסלאנד.

"לעווין, סעקרעטאר".

(:::)

לענין מעמאָריאל מי־טינג דעם זונטאג

זונטאג, 2.30 בייטאג, פעב. דעם 2טן, וועט אין קווינס טעאטער אָפּגעהאלטן ווערן א טרויער מיטינג, נאך דעם דער־וואלוציאָנערן פירער, ניקאָלאי לענין. דאס פראָגראם וועט אנטהאלטן געשיכטע שלי־דערונגען, רעדעס און אויך פאמיקע מוזיק־אלישע נומערן, מיט דער באטייליקונג פונ'ם אוקראינער מאנדאלין ארקעסטער.

(..)

אנטיסעמיטן אטאקירן אידישע צייטונג

טשערנאָוויץ, יאנוו. 31 (איטא). — קוזיסטישע סטודענטן האבן אטאקירט די רעדאקציע פון "טשערנאָוויצער מאָרגנ־בלאט", ארגאן פון אידישן מיטל קלאס אין בוקאָווינע. זיי האבן געוואַרפן שטיינער און אויסגעבראָכן די פענסטער. נעמענדיק טיק־לעענדיקע אידישע ישובים פון ער־מאָנטאָן און באזונדערס קאלגארי, וועל־כע איז שטארק אויפגעקומען מיט'ן אויפ־בוי פון דער פרידשול.

**

איצט הער איך, אז אין מאסקאטון האט זיך ווידער געגרינדעט א פאראיין פון אידיש־נאציאנאלן ארבעטער־פאר־באנד, און איך וויל באגריסן מאסקאטון, מיין אמאליקן וואוין־ארט, מיט דער דאָ־זיקער דערשיינונג.

איך האָף, אז דעם דאזיקן פאראיין וועט געלינגען ארויפצושטעלן צוריק מאס קאטון "אויף דער מאפּ", און ער וועט טאן דארטן די ארבעטן, באזונדערס אויף דעם אידישן קולטורעלן געביט, נאך וועל־כער, ווי מיין איינדרוק איז, אלע ביינ־קען דארטן, נאר ס'איז ניטא ווער עס זאל זי טאן.

אזא פאראיין, וועגן ער זאל זאָל זיין

(שלוס אויף לעצטער זייט)

אנב - אורחא

פון מארק

א "פארבאנד פאריין אין מאסקאטון

מיט א צען־פופצן יאר צוריק, נעדיינק איך, איז מאסקאטון נאָך געווען פאר־רעכנט פאר דעם לעבעדיקטסטן אידישן ישוב צו מערב פון ווייניפעג.

דאס אידישע לעבן דארטן האט זיך נאָך דאן געהאלטן ביי ארגאניזירן. ווי דער שטיינער איז, איז שוין דארטן גע־לייגט געווארן דער פונדאמענט פאר א שול, א תלמוד־תורה, א ציוניסטישער אר־גאניזאציע און א פאר פרויען צדקה אר־גאניזאציעס.

דאס איז אבער ניט מער, ווי עס איז געטאן געווארן אין אלע אנדערע ערשט אויפגעקומענע אידישע ישובים אין דער וועסט, און דאס וואלט מאסקאטון ניט אויסגעצייכנט פון אירע שוועסטער־שטעט.

וואס האט געמאכט מאסקאטון אנ־דערש, איז געווען א לעבעדיקע אידי־שע נאציאנאל־ראדיקאלע באוועגונג. וואס האט אביסל נעשטערט די מאנא־טאנישקייט פון דעם אידישן ישוב און האט אריינגעבראכט א שטראם פון לעבן אין אים.

עס פלעגט ניט קומען קיין איין וויכ־טיקער לעקטאר אין ווייניפעג, אז ער זאל ניט אראפּגעבראכט ווערן אויף קיין מאס־קאטון. עס איז ניט געווען קיין איין וויכטיקע נאציאנאלע באוועגונג אדער טעטיקייט, וואס זאל ניט געפינען קיין אָפּרוף אין מאסקאטון.

ס'איז געווען פריער דער ראדיקאלער פאראיין; דערנאך איז געקומען אן אר־בעטער־רינג ברענטשן; אביסל שפעטער איז פון דעם געווארן א פאראיין פון אידיש־נאציאנאלן ארבעטער פארבאנד, און צום סוף זאָגן דארטן גענערידעט גע־ווארן זייער אן אקטיווער פועלי־ציון פאראיין.

**

עס איז געקומען דערנאך דער נאך־מלחמה'דיקער קריזיס און האט פון דעם אלעמען געמאכט א תל.

דער נאנצער אידישער ישוב איז דארטן איינגעשרומפן געווארן, און די נאציאנאל ראדיקאלע באוועגונג איז, מיט דער אויסוואנדערונג פון אייניקע פאַ־מיליעס, אינגאנצן כמעט אָפּגעווישט גע־ווארן.

מיט אייניקע יאָרן צוריק האט דער אידישער ישוב אנגעהויבן דארטן ווידער קומען צו זיך.

די אינסטיטוציעס, פאר וועלכע דער יסוד איז נאָך פריער געלייגט געווארן און וועלכע זיינען שטארק עקסטרעמיסט גע־ווארן פונ'ם קריזיס, זיינען איצט באַ־פעסטיקט געווארן און געפינען זיך אין א ביינענדיקן צושטאנד.

אבער אט די נאנצע טעטיקייט אין מאסקאטון גייט אין איין לינין, און דרייט זיך פאקטיש כסדר ארום די איי־ניקע "זיילן" אינ'ם דעבן פונ'ם היגן קאנ־ערוואטיוון אידנטום: די שול (און פארבונדענע רעליגיעזע אינסטיטוציעס), די תלמוד תורה און — ציוניזם און בני־ברית.

אלע כחות זיינען קאנצענטרירט ארום די דאזיקע טעטיקייטן. יעדער איד באַ־נאנט געוויינלאך צו אט די אלע אָרגאַ־ניזאציעס, גלייך ווי די נאנצע "אידיש־קייט" וואלט אין זיי געווען איינגעשלאָ־סען.

**

אחדות איז אין געווישע פאלן אפשר א גוטע דאך — אבער וועגן זי מיינט די קאנצענטראציע פון אלע כחות אויף איין געביט, גלייב איך, אז אזא סאר שאחדות טוט ניט קיין גוטס.

א קעבעדיקער אידישער ישוב אין דער־וואו ס'איז דאָ אן אידיען קאמף, א קאנקורענץ פאר איינפלוס.

(איך מיין נאטירלאך ניט אזא קאמף, וואו די פארשיידענע פונ'ם צווייטן צו־ווערט וויכטיקער, ווי די איינענע עקזי־סטענץ).

אנדערש ווערט דאס געזעלשאפטלאכע לעבן מאנאטאן, און עס איז אין געפאר צו פארוואנדלען זיך אין א זומפּ.

און א סך טעטיקייטן, וויכטיק פאר א אידישן ישוב, ווערן ניט דורכגעפירט ווייל זיי זיינען ניט אריין אין דידעקטן קרייז פון די טעטיקייטן פון די עקזיס־טירנדיקע ארגאניזאציעס.

אזוי, למשל, איז די לעצטע יאָרן גע־ווארן כמעט אוממעגלאך צו ארגאניזירן א אידישע לעקציע אין מאסקאטון, אפילו ווען די לעקטאָרן פאָרן פארביי דער שטאט צו דר איצט מער פארשיידנאר־טיק־לעענדיקע אידישע ישובים פון ער־מאָנטאָן און, באזונדערס קאלגארי, וועל־כע איז שטארק אויפגעקומען מיט'ן אויפ־בוי פון דער פרידשול.

**

איצט הער איך, אז אין מאסקאטון האט זיך ווידער געגרינדעט א פאראיין פון אידיש־נאציאנאלן ארבעטער־פאר־באנד, און איך וויל באגריסן מאסקאטון, מיין אמאליקן וואוין־ארט, מיט דער דאָ־זיקער דערשיינונג.

איך האָף, אז דעם דאזיקן פאראיין וועט געלינגען ארויפצושטעלן צוריק מאס קאטון "אויף דער מאפּ", און ער וועט טאן דארטן די ארבעטן, באזונדערס אויף דעם אידישן קולטורעלן געביט, נאך וועל־כער, ווי מיין איינדרוק איז, אלע ביינ־קען דארטן, נאר ס'איז ניטא ווער עס זאל זי טאן.

אזא פאראיין, וועגן ער זאל זאָל זיין

(שלוס אויף לעצטער זייט).

ארבעטסלאזיקייט קאנפערענץ נעמט אן א צאל רעזאלוציעס

די מערב קאנאדער קאנפערענץ צו באַ־טראכטן די ארבעטסלאזיקייט פראגע איז געבעטן געשלאָסן געווארן, נאכדעם ווי א צאל רעזאלוציעס וועגן דעם ענין זיינען אנגענומען געווארן.

פון די וויכטיקסטע רעזאלוציעס זיינען די, וואס באציען זיך אויף דער פאדערונג צו דער פעדעראלער רעגירונג זי זאל ביי־טראגן איר חלק פאר'ן אויפהאלט פון די ארבעטסלאָזע; די רעזאלוציע אז געזעל־שאפטלאכע ארבעטן זאלן געפלאנט ווערן אזוי, אז זיי זאלן קאנען אין א גרויסער מאס אנגעפירט ווערן אין די וויינטערדיקע חדשים, און א רעזאלוציע צו גונסטן פון ארבעטסלאזיקייט פארזיכערונג.

עס איז אויך באשלאָסן געווארן צו שאפן אן עקאָנאָמישע קאָמיסיע, וואס זאל אויספארשן די דאזיקע פראגע.

א פערמאנענטע עקזעקוטיווע וואס זאל זיך באשעפטיקן מיט דער פראגע איז אויס געקליבן געווארן, און וועלכער עס זיינען אריין פארטרעטער פון אלע מערב קאנא־דער פראוינצן וואס האבן זיך באטייליקט אין דער קאנפערענץ.

אנטיסעמיטן אטאקירן אידישע צייטונג

טשערנאָוויץ, יאנוו. 31 (איטא). — קוזיסטישע סטודענטן האבן אטאקירט די רעדאקציע פון "טשערנאָוויצער מאָרגנ־בלאט", ארגאן פון אידישן מיטל קלאס אין בוקאָווינע. זיי האבן געוואַרפן שטיינער און אויסגעבראָכן די פענסטער. נעמענדיק נקמה דערפאר וואס די צייטונג האט גע־מאָנטאָן אין, באזונדערס קאלגארי, וועל־כע איז שטארק אויפגעקומען מיט'ן אויפ־בוי פון דער פרידשול.

איצט הער איך, אז אין מאסקאטון האט זיך ווידער געגרינדעט א פאראיין פון אידיש־נאציאנאלן ארבעטער־פאר־באנד, און איך וויל באגריסן מאסקאטון, מיין אמאליקן וואוין־ארט, מיט דער דאָ־זיקער דערשיינונג.

איך האָף, אז דעם דאזיקן פאראיין וועט געלינגען ארויפצושטעלן צוריק מאס קאטון "אויף דער מאפּ", און ער וועט טאן דארטן די ארבעטן, באזונדערס אויף דעם אידישן קולטורעלן געביט, נאך וועל־כער, ווי מיין איינדרוק איז, אלע ביינ־קען דארטן, נאר ס'איז ניטא ווער עס זאל זי טאן.

אזא פאראיין, וועגן ער זאל זאָל זיין

(שלוס אויף לעצטער זייט).

מאנץ פון פרויען לינת הצדק דעם זונטאג, 2-טן פעברואר 8.30 אוונט אין פרץ זאל

גוטער ארקעסטער